

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

2211
27.11.2018

Bp 562 18.12.2018

31.05.2019

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind unele măsuri pentru studierea istoriei comunităților evreiești din România*, inițiată de domnul deputat aparținând grupului Minorităților Naționale Silviu Vexler și domnul deputat PSD Dorel-Gheorghe Căprar (**Bp. 562/2018**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare instituirea unor măsuri derogatorii de la *Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările și completările ulterioare*, precum și de la *Legea nr. 16/1996 privind Arhivele Naționale, republicată*, în sensul declasificării hotărârilor și documentelor clasificate privind comunitățile evreiești și viața comunitară evreiască în toate formele acestora, Cultul Mozaic, respectiv organizațiile, societățile, asociațiile, așezămintele, fundațiile evreiești/israelite/mozaice,

adoptate, primite, realizate sau transmise, după caz, de Consiliul de Miniștri, Consiliul de Cabinet sau Consiliul de Stat în perioada 1938-1989, depozitate la Arhivele Naționale ale României și în arhiva Secretariatului General al Guvernului.

II. Observații

1. *Legea nr. 182/2002*, prin art. 24 alin. (10), cu trimitere la art. 19, stabilește competența de realizare a declasificării informațiilor secrete de stat în sarcina *"persoanele sau autoritățile publice competente să aprobe clasificarea și nivelul de secretizare a informațiilor respective"*.

Modalitatea de realizare a declasificării este stabilită prin *Standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate în România*, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 585/2002, cu modificările și completările ulterioare*, în temeiul prevederilor art. 42 din *Legea nr. 182/2002. Standardele naționale*, prin art. 20 alin. (2), reiterează competența de realizare a declasificării informațiilor secrete de stat, această prerogativă având-o *"împuterniciții și funcționarii superiori abilitați prin lege să atribuie niveluri de secretizare, cu avizul prealabil al instituțiilor care coordonează activitatea și controlul măsurilor privitoare la protecția informațiilor clasificate, potrivit competențelor materiale"*.

Art. 20 alin. (1) din *Standardele naționale* reglementează condițiile în care informațiile se declasifică dacă:

"a) termenul de clasificare a expirat;

b) dezvaluirea informațiilor nu mai poate prejudicia siguranța națională, apărarea țării, ordinea publică, ori interesele persoanelor de drept public sau privat deținătoare;

c) a fost atribuit de o persoană neîmputernicită prin lege".

Totodată, conform aceluiași *Standarde naționale*, informațiile clasificate despre care s-a stabilit cu certitudine că sunt compromise sau iremediabil pierdute vor fi declasificate numai în baza cercetării prin care s-a stabilit compromiterea sau pierderea informațiilor respective ori a suportului material al acestora, cu acordul scris al emitentului.

Emitenții informațiilor secrete de stat pot evalua periodic necesitatea menținerii acestora în nivelurile de secretizare acordate anterior, în vederea

prezentării împuterniciților și funcționarilor superiori abilitați prin lege să atribuie niveluri de secretizare, propuneri în consecință.

De asemenea, potrivit art. 24 alin. (4) din *Legea nr. 182/2002*, respectiv art. 19 din *Standardele naționale*, ”*Informațiile secrete de stat pot fi declassificate prin hotărâre a Guvernului, la solicitarea motivată a emitentului*”.

Prin urmare, demersul ar putea fi rezolvat prin aplicarea legii în vigoare ce conține reglementări predictibile referitoare la declassificarea informațiilor clasificate, iar nu prin instituirea unei noi legi.

2. În ceea ce privește expirarea termenului de clasificare, precizăm că, în temeiul prevederilor art. 18 alin. (1) din *Standardele naționale*, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a *Hotărârii Guvernului nr. 585/2002*, ”*deținătorii de informații secrete de stat și secrete de serviciu, stabilite astfel potrivit H.C.M. nr. 19 din 14 ianuarie 1972, vor prezenta persoanelor sau autorităților publice împuternicite să atribuie niveluri de secretizare propuneri privind încadrarea acestor informații în noi clase și niveluri de secretizare, după caz*”.

Întrucât deținătorii informațiilor clasificate nu au realizat această evaluare/încadrare, în baza prevederilor art. 18 alin. (2), informațiile respective își păstrează nivelul și termenul de secretizare și vor fi protejate potrivit *Standardelor naționale*.

Astfel, informațiile emise de către Consiliul de Miniștri, Consiliul de Cabinet sau Consiliul de Stat în perioada 1972–1989, în baza *H.C.M. nr.19/1972* își păstrează nivelul și termenul de secretizare și intră sub incidența reglementărilor protective prevăzute de lege.

3. Precizăm că evaluarea informațiilor prin prisma prejudiciului adus siguranței naționale, apărării țării, ordinii publice ori intereselor persoanelor de drept public sau privat deținătoare prin dezvăluirea informațiilor, nu poate fi realizată decât de către emitentul acestora. Astfel, evaluarea se justifică, cu atât mai mult cu cât hotărârile clasificate adoptate, precum și documentele clasificate primite, realizate sau transmise de Consiliul de Miniștri, Consiliul de Cabinet sau Consiliul de Stat în perioada 1938 – 1989, depozitate la Arhivele Naționale sau în arhiva Secretariatului General al Guvernului privind comunitățile evreiești și viața comunitară evreiască în toate formele acesteia, Cultul Mozaic, respectiv organizațiile, societățile, asociațiile, fundațiile evreiești/israeliene/mozaice, pot face referire doar

parțial la aceste informații, care corelate cu alte date și informații ar putea periclita securitatea națională a României.

De asemenea, prevederile inițiativei legislative sunt ambigue, expresia *"comunitățile evreiești și viața comunitară evreiască în toate formele acesteia, Cultul Mozaic, respectiv organizațiile, societățile, asociațiile, așezămintele, fundațiile evreiești/israelite/mozaice"* putând acoperi o multitudine de aspecte ale domeniilor cultural, medical, militar, economic, social, comercial, științific-tehnologic, iar divulgarea unor informații clasificate, incidente acestor domenii, care fac referire parțial sau care s-ar putea interpreta că ar avea legătură cu unul din aspectele menționate, în condițiile în care termenul de păstrare nu a expirat, ar putea afecta interesele naționale de securitate.

4. Totodată, de luat în considerare este și faptul că, pentru informațiile secrete de stat emise de structuri pentru care nu există continuator al activității în drepturi și obligații, se pot aplica prevederile art.19 din *Standardele naționale*.

Astfel, există precedente referitoare la adoptarea unor hotărâri ale Guvernului de declasificare a unor informații clasificate emise de entitățile care nu au un continuator al activității, iar aceste demersuri au fost justificate prin mențiunile înscrise în notele de fundamentare și prin avizele exprimate de o serie de instituții abilitate în sensul art. 25 alin. (2) din *Legea nr.182/2002*, precum și Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Justiției.

În acest sens, exemplificăm *Hotărârea Guvernului nr. 517/2009 privind declasificarea unor decrete ale Consiliului de Stat adoptate în perioada 1956-1989 și a unor decrete prezidențiale emise în perioada 1974-1989 și Hotărârea Guvernului nr. 1608/2009 privind declasificarea unor decrete ale Consiliului de Stat adoptate în perioada 1953-1989 și a unor decrete prezidențiale adoptate în perioada 1974-1989*, adoptate ca urmare a inițiativei Arhivelor Naționale, în calitate de deținător al documentelor ce conțineau informații clasificate.

În fapt, precizăm că inițiatorii propunerii legislative supuse analizei nu se pot antepunța cu privire la prejudiciul adus siguranței naționale, apărării țării, ordinii publice ori intereselor persoanelor de drept public sau privat deținătoare, urmare dezvăluirii informațiilor respective, fără ca acestea să facă obiectul unui proces amplu de evaluare, cu concursul

structurilor specializate, competente în baza art. 25 alin. (2) și (4) din *Legea nr. 182/2002*.

5. Totodată, precizăm faptul că, în arhiva Secretariatului General al Guvernului nu există o evidență a actelor normative sau a altor documente, constituită după criteriul/problematica obiectului de reglementare al acestei propuneri legislative (comunitățile evreiești și viața comunitară evreiască, în toate formele acesteia, Cultul Mozaic, respectiv organizațiile, societățile, asociațiile, așezămintele, fundațiile evreiești/israelite/mozaice), motiv pentru care operațiunea de declasificare nu se poate realiza decât după o analiză obiectivă, cu indicarea în concret a fiecărui act normativ care reglementează problematica supusă analizei.

Menționăm, în acest sens, că în fondul arhivistic al Secretariatului General al Guvernului actele se identifică după tipul, numărul și anul emiterii acestora.

Din această cauză, pentru crearea premiselor atingerii obiectivului urmărit de această inițiativă legislativă, este necesar ca, în prealabil, să fie identificate respectivele documente, să fie analizat/stabilit regimul actual al acestora și, după caz, să fie incluse pe o listă. Mai mult, subliniem că multe dintre actele normative existente în domeniul arhivistic au o titulatură generică și, din această cauză, este necesară o verificare obiectivă, ce implică studierea atentă a acestor documente care, aparent, nu ar avea legătură cu acest domeniu. În practică, toate acestea ar implica efectuarea unei cercetări arhivistice de către o comisie special constituită în acest scop.

Pentru o rezolvare riguroasă a acestei probleme, derogarea de la dispozițiile art. 24 alin. (10) din *Legea nr. 182/2002* nu este o soluție legislativă imperios necesară. Procedural, se impune ca, după identificarea tuturor documentelor clasificate pertinente și evidențierea acestora într-o listă, declasificarea să fie realizată, formal, prin hotărâre a Guvernului.

6. În ceea ce privește instituirea unor măsuri derogatorii de la *Legea nr. 182/2002* și *Legea nr. 16/1996* cu privire doar la comunitățile evreiești și viața comunitară evreiască în toate formele acesteia, Cultul Mozaic, respectiv organizațiile, societățile, asociațiile, așezămintele, fundațiile evreiești/israelite/mozaice, mai semnalăm și faptul că demersul legislativ poate fi vulnerabil din perspectiva prevederilor art. 4 alin. (2) din *Constituția României, republicată*, "*România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine*

etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”, precum și în ceea ce privește incidența prevederilor art. 16 alin. (1), în temeiul căruia *”Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*.

7. Raportat la obiectul de reglementare al propunerii legislative, care vizează derogarea de la prevederile art. 24 alin. (10) din *Legea nr. 182/2002*, potrivit căreia *”Declasificarea ori trecerea la un nivel inferior de clasificare este realizată de persoanele sau autoritățile publice competente să aprobe clasificarea și nivelul de secretizare a informațiilor respective”*, semnalăm că intenția de reglementare nu este clară și previzibilă, întrucât, potrivit art. 15 lit. c) din același act normativ, *”clasele de secretizare sunt: secrete de stat și secrete de serviciu”*, potrivit lit. d) al aceluiași articol, *”informații secrete de stat - informațiile care privesc securitatea națională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranța națională și apărarea țării”*, iar, potrivit lit. e), *”informații secrete de serviciu - informațiile a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat”*.

Totodată, precizăm că, potrivit art. 15 lit. f) din *Legea nr. 182/2002*, nivelurile de secretizare atribuite informațiilor clasificate din clasa secrete de stat sunt: strict secrete de importanță deosebită, strict secret și secret.

În plus, semnalăm că, în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (4) din *Legea nr. 182/2002*, *”Informațiile clasificate potrivit art. 15 lit. f) pot fi declasificate prin hotărâre a Guvernului, la solicitarea motivată a emitentului”*, iar informațiile clasificate secrete de serviciu *”de conducătorii unităților care le-au emis, prin scoaterea de pe listele prevăzute la art. 8, care vor fi reanalizate ori de câte ori este necesar”* (a se vedea art. 31 din *Legea nr. 182/2002*, coroborat cu art. 24 din *Hotărârea Guvernului nr. 585/2002*).

În raport cu cele prezentate mai sus, apreciem că soluțiile propuse derogă, implicit, și de la prevederile legale ante-menționate, creând, astfel, premisele unot vicii de neconstituționalitate în raport cu *principiul legalității* consacrat de art. 1 alin. (5) din *Constituție*, fapt pentru care considerăm că este necesară clarificarea intenției de reglementare. În acest sens, semnalăm că, din jurisprudența Curții Constituționale (*Decizia Curții Constituționale nr. 363/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*), rezultă că aceasta observă că *”orice act*

normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat”.

În plus, în măsura în care soluțiile preconizate ar viza categoria informațiilor clasificate secrete de stat, semnalăm că acestea aduc atingere și *principiului fundamental privind separația și echilibrul puterilor de stat*, consacrat de art. 1 alin. (4) din *Constituție*, întrucât legiuitorul a acordat Guvernului competența declasificării acestei categorii de informații, respectiv prin hotărâre a Guvernului (art. 24 alin. (4) din *Legea nr.182/2020*).

8. De asemenea, având în vedere *Expunerea de motive*, apreciem că demersul de declasificare ar putea fi benefic numai în contextul în care acesta s-ar baza pe o evaluare asupra oportunității menținerii clasei/nivelului de secretizare atribuit anterior, realizată în profunzime de către deținătorii documentelor respective, cu sprijinul structurilor specializate stabilite în baza art. 25 alin. (2) și (4) din *Legea nr. 182/2002*.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele de la pct. II, **Guvernul susține adoptarea acestei inițiative legislative numai sub rezerva însușirii propunerilor și observațiilor.**

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ

PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**

Președintele Senatului